

ЛИТОВСКИЙ ВѢСТНИКЪ.

ОФИЦИАЛЬНАЯ

ГАЗЕТА.

№

27 і 28.

KURJER LITEWSKI.

GAZETA URZĘDOWA.

Вильна. Пятница. 8-го Апрѣля — 1838 — Wilno. Piątek. 8-go Kwietnia.

ВНУТРЕННІЯ ИЗВѢСТІЯ.

Вильна, 7-го Апрѣля.

По Высочайшему Его Императорскаго Величества Указу, данному Правительствующему Сенату, въ 15 день минувшаго Марта, Господинъ Виленскій Гражданскій Губернаторъ Дѣйствительный Статскій Совѣтникъ и Кавалеръ *Бантышъ-Каменскій*, согласно прошенію его, Всемилостивѣйше уволенъ отъ настоящей должности, съ причисленіемъ къ Министерству Внутреннихъ Дѣлъ, и передалъ 27 Марта управленіе Губерніею Предсѣдателю Палаты Уголовнаго Суда Коллежскому Совѣтнику *Калкату*.

— Ковенскій Уездный Предводитель Дворянства Камеръ-Юнкеръ 10 го класса Графъ *Тышкевичъ*, за отличную усердную службу и труды, Всемилостивѣйше пожалованъ въ слѣдующій Чинъ.

— 17-го ч. минувшаго Февраля, Господинъ Министръ Внутреннихъ Дѣлъ, определялъ Чиновникомъ особыхъ порученій, при Г. Виленскомъ Гражданскомъ Губернаторѣ, Коллежскаго Регистратора Александра *Плышескаго*. (*Вил. Губ. Вѣд.*)

Санктпетербургъ, 26-го Марта.

Высочайшій Рескриптъ,

данный на имя Г. Генералъ-Адъютанта Генерала отъ Кавалеріи Князя *Трубецкаго*.

Князь Василій Сергѣевичъ! Учредивъ подъ главнымъ начальствомъ вашимъ особый временный Комитетъ для разбора и призрачія вищихъ и для выясненія средствъ къ уменьшенію нищеты въ С. Петербургѣ, Я съ удовольствіемъ усмотрѣлъ изъ представленнаго Мнѣ Министромъ Внутреннихъ Дѣлъ донесенія, что Комитетъ сей, открывъ дѣйствія свои въ Ноябрь минувшаго года, собственнымъ иждивеніемъ своихъ Членовъ, учредилъ особое заведеніе, въ которомъ присылаемые въ Комитетъ вищія, впрямь до распределенія ихъ, могутъ находить пріютъ и пристанище. Въ постоянномъ попеченіи о благе общему, желая споспѣшествовать дѣйствіямъ означеннаго Комитета, Я повелѣлъ отпускать въ распоряженіе оного, для подкрѣпленія его способовъ, ежегодно по десяти тысячъ рублей изъ Государственнаго Казначейства, а устроенное Комитетомъ заведеніе пріемлю подъ особое Мое покровительство.

Пребываю къ вамъ благосклоннымъ.

На подлинномъ Собственною Его Императорскаго Величества рукою подписано:

Въ Санктпетербургѣ.
18-го Марта, 1838 года.

НИКОЛАЙ.

— Состоящій въ должности Иркутскаго Гражданскаго Губернатора, Дѣйствительный Статскій Совѣтникъ *Евсеевъ*, по его прошенію, за разстроеннымъ здоровьемъ, уволенъ отъ службы, при чемъ Всемилостивѣйше повелѣно (11 Марта) быть въ должности Иркутскаго Гражданскаго Губернатора Дѣйствительному Статскому Совѣтнику *Левшинъ*.

— Духовному Члену Евангелическо-Лютеранской Генеральной Консисторіи, Пробыту *Пауфлеру*, (15 Марта) Всемилостивѣйше повелѣно быть Генераль-Суперъ-Интендантомъ С. Петербургскаго Консисто-

WІADOMOŚCI KRAJOWE.

Wilno, 7-go Kwietnia.

Podług Najwyższego Jego Cesarskiej Mości Ukazu, danego Rządzącemu Senatowi, w dniu 15 - m zeszłego Marca, Pan Wileński Cywilny Gubernator, Rzeczywisty Radzca Stanu i Kawaler *Bantysz - Kamiński*, zgodnie z jego prośbą, Najtąskawiej uwolniony od teraźniejszego obowiązku, z przyłączeniem do Ministerium Spraw Wewnętrznych, i 27-go Marca zdał zarząd Gubernii Prezydentowi Izby Sądu Kryminalnego, Radzcy Kollegialnemu *Kalkatinowi*.

— Kowieński Powiatowy Marszałek Dworzanstwa, Famer-Junker 10-ej klasy Hrabia *Tyszkiewicz*, za odznaczającą się gorliwością służbą i pracę, Najtąskawiej podniesiony do rangi następnej.

— Dnia 17 zeszłego Lutego, Pan Minister Spraw Wewnętrznych, przeznaczył na urzędnika do szczególnych poleceń, przy Panu Wileńskim Cywilnym Gubernatorze, Kollegialnego Registratora Alexandra *Plyszewskiego*. (*Wil. Gub. Gaz.*)

Санкт-Петербургъ, 26-го Марта.

На Высочайшій Рескриптъ,

до П. Генералъ-Адъютанта Генерала Кавалеріи Хіціа *Трубецкаго*.

Хіаѣ Базилі Сергѣевичу! Установившы подъ главнымъ вашимъ начальствомъ особый Комитетъ временный для разглаткованія и опатрченія жебракѣвъ и для обмысленія средствъ до умнѣншенія жебратва въ С. Петербургу, зъ задоволеніемъ дострѣгѣмъ зъ представленнаго Мнѣ чрезъ Министра Spraw Wewnętrznych донесенія, же Комитетъ ten, rozpoczawszy swe działania w Listopadzie zeszłego roku, własnym kosztem swych Członekѣвъ, urzadzil osobny zakład, w którym przysyłani do Komitetu żebracy, do czasu rozrządzenia nimi, mogą znajdować przytułek i ischronienie. W statecznej troskliwości o dobro powszechne, pragnąc dopomagać działaniom pomienionego Komitetu, rozkazalem wydawać pod jego rozporządzenie, dla zasilenia jego środków, corocznie po dziesięć tysięcy rubli z Podskarbstwa Państwa, a urzadzony przez Komitet zakład przyjmując pod szczególną Moją opiekę.

Zostaję ku wam przychylnym.

Na autentyku Własną Jego Cesarskiej Mości ręką podpisano:

НИКОЛАЙ.

W S. Petersburgu.
18-go Marca 1838 roku.

— Zostający w obowiązku Irkuckiego Cywilnego Gubernatora, Rzeczywisty Radzca Stanu *Jewsiewjew*, na własną prośbę, z przyczyny zrujnowanego zdrowia, Najwyżej uwolniony ze służby, i Najtąskawiej rozkazano (11 Marca) byđzъ w obowiązku Irkuckiego Cywilnego Gubernatora Rzeczywistemu Radzcy Stanu *Lewszinowi*.

— Duchownemu Członekowi Ewangelicko-Luterskiego Konsystorza Jeneralnego, Proboszczowi *Pauflerowi*, Najtąskawiej (15 Marca) rozkazano byđzъ Jeneralnym Super-Intendentem S. Petersburgskiego Okręgu Konsystoryalnego

рѣдальнаго Округа и Вице-Президентомъ С. Петербургской Провинціальной Евангелическо-Лютеранской Консисторіи.

— По засвидѣтельствованію Генераль-Губернатора, Генераль-Адъютанта Князя Долгорукова, объ отличіи усердіи службъ и трудахъ, состоящаго при немъ по особымъ порученіямъ, Надворнаго Советника, Камергера Графа *Зубова*, Всемиловѣйшаго пожалованъ онъ въ Коллежскіе Советники.

— Государь Императоръ, въ 19-й день минув. Февраля, Высочайше повелѣть соизволилъ: открыть въ С. Петербургѣ, въ Маѣ будущаго 1839 года, выставку Россійскихъ мануфактурныхъ издѣлій, на основаніи установленныхъ правилъ, помѣщенныхъ въ Сводѣ Закон. Т. XI ст. 109—121. О такомъ Высочайшемъ повелѣніи, Г. Министръ Финансовъ, донесъ Правительствующему Сенату для надлежащаго онаго обнародованія, присовокупляя, что дальнѣйшія подробности, о времени присылки издѣлій на выставку, назначеніе маклеровъ для пріема оныхъ и проч., будутъ сообщены отъ Министерства Финансовъ чрезъ публичные вѣдомости.

— Государю Императору благоугодно было пожаловать нѣкоторымъ Бурятскимъ родамъ Забайкальскаго Края знамена. Сіи знаки Высочайшей милости были присланы для выдачи по принадлежности, къ Верхнеудинскому Окружному Начальнику, Коллежскому Ассессору Протопопову. Торжество выдачи сихъ знаменъ происходило въ слѣдующемъ порядкѣ:

5-го Февраля, въ 10 часовъ утра, Чиновники г. Верхнеудинска, въ полной формѣ, собрались въ Советъ Верхнеудинскаго Окружнаго Управленія, гдѣ хранились Высочайшія Грамоты и знамена, куда чрезъ полчаса прибыли родоначальники и тайши Селенгинскихъ Бурятъ, а на площади противъ Окружнаго Совета находилось Бурятское духовенство съ бубнами и трубами, и множество Бурятскихъ всадниковъ. Тайши и родоначальники, по прибытіи въ Окружный Советъ, пали ницъ предъ Высочайшими Грамотами и знаменами, лежавшими на столѣ, молились и цѣловали подпись Государя Императора. Благоговѣіе ихъ было невыразимо: они, казалось, видѣли самого Монарха, и съ трепетомъ поклонялись Грамотамъ. Потомъ начали прибавать знамена къ древкамъ съ высокими особеннымъ благоговѣіемъ; затѣмъ трое казачьихъ Офицеровъ понесли на площадь, на богатубранныхъ бархатныхъ подушкахъ, Высочайшія Грамоты; за ними три унтеръ-офицера несли распущенныя знамена, за коими слѣдовали тайши и родоначальники, въ заключеніе, Окружной Начальникъ съ чиновниками. По выходѣ такимъ образомъ на площадь, представилась новая картина. Площадь покрыта была многочисленнымъ народомъ: старики, женщины и дѣти, все шли смотрѣть на торжество, въ этомъ краѣ небывалое. Сама природа благоприятствовала этому торжеству: день былъ, при теплой погодѣ, совершенно ясный. На площади, по правую сторону, стояла въ строю Верхнеудинская военная команда, напротивъ конные Бураты, а на третьей сторонѣ дамы и прочее Бурятское духовенство. Грамоты и знамена были пронесены мимо солдатъ и Бурятской конницы: первые сдѣлали военную честь, а послѣдніе возглашали благодарственные клики къ Небу и Государю. Посреди площади Окружный Начальникъ прочелъ Грамоты, вручилъ ихъ и знамена родоначальникамъ, и затѣмъ сказалъ имъ, переведенное на Монгольскій языкъ, привѣтствіе въ слѣдующихъ словахъ: „Гг. родоначальники и почетные иногородцы Селенгинскіе! Вручая вамъ знамена, Высочайше пожалованныя, я долженъ обратиться ваше вниманіе на благоволеніе къ вамъ Всемиловѣйшаго Государя нашего, Императора Всероссийскаго. Примите ихъ съ тѣмъ благоговѣіемъ, которымъ должны быть преисполнены сердца каждаго изъ васъ, къ священной Особѣ Всеавгустѣйшаго Монарха нашего. Мы Русскіе, вы иноплеменицы: но все мы дѣти одного Отца, Отца великаго Царства Русскаго. Знамена эти должны сопровождать васъ и потомство ваше на ревностной службѣ отечеству, съ вѣрностію къ Престолу и исполненіемъ всего того, что къ пользѣ общей и благосостоянію вашему прикажетъ вамъ Правительство; и такъ поздравляю васъ съ Высокомонаршею милостію. Пожелаемъ Его священной Особѣ и всему Царскому Дому многія лѣта.“ Главнѣйшій тайша отвѣчалъ на сіе: „Благоволеніе къ намъ Всемиловѣйшаго Государя нашего принимаемъ мы выше всякаго блага земнаго, и потому нѣтъ у насъ словъ выразить вполнѣ чувства наши къ Великому Монарху Русскому, на самомъ же дѣлѣ тогда докажемъ мы ревность и преданность къ Престолу и отечеству, когда потребуется надобность въ дѣйствительной службѣ нашей; тогда всякой изъ насъ, Бурятъ, за счастье сочтетъ пролить кровь свою и умереть за славу Россіи.“ Въ заключеніе раздалось гром-

и Vice-Prezydentem S. Petersburgskiego Prowincjonalnego Konsystorza Ewangelicko-Luterskiego.

— На завіядченіе Генераля-Губернатора, Генераля Адъютанта Хієція *Dothorukowa*, о-одзначающей сѣ горливостию службѣ и pracach, zostający przy nim do szczególnychъ poleceń, Radzca Dworu, Szambelan Hrabia *Zubow*, Najtaszkawiej mianowany Radzcą Kollegialnym.

— CESARZ JEHO MOŚĆ, w dniu 19-m zeszłego Lutego, Najwyżej rozkazać raczył: otworzyć w S. Petersburgu, w Maju przyszłego 1839 roku, Wystawę Rossyjskichъ wyrobówъ rękodzielniczych, na podstawie ustanowionychъ prawideł, umieszczonychъ w Połączeniu Praw T. XI artykuły 109—121. O tymъ Najwyższymъ rozkazie, P. Minister Skarbu, doniósł Rządzącemu Senatowi dla należytego opublikowania, dodając, że dalsze szczegóły, o czasie przysyłania wyrobówъ na wystawę, naznaczenie maklerówъ do ichъ przyjęcia i t. d., Ministerjum Skarbu ogłosi przezъ gazety.

— CESARZOWI JEHO MOŚCI podobało się darować niektórymъ pokoleniomъ Buriatowъ kraju Zabajkalskiego znamiona. Znaki te Najwyższej łaski przysłane były dla wydania podługъ należytości, do Wierchneudińskiego Naczelnika Okręgowego, Kollegialnego Assesora Protopopowa. Uroczystość wydania tychъ znamionъ odbywała się wъ porządku następującymъ:

Dnia 5 Lutego, o godzinie 10-tej z rana, urzędnicy m. Wierchneudińska, w zupełnej formie, zebraли się do Rady Wierchneudińskiego Zarządu Okręgowego, gdzie się znajdowały Najwyższe Dyplomata i znamiona, dokąd w pół godziny przybyli naczelnicy pokoleń i Tajsowie Buriatowъ Selenginskich, a na placu przeciwko Rady Okręgowej znajdowało się Duchowienstwo Buriackie z bębнами i trąbami i wiele jeźdźców Buriackich. Tajsowie i naczelnicy pokoleń, po przybyciu do Rady Okręgowej, upadli na twarz przedъ Najwyższymi Dyplomatami i znamionami, na stole leżącymi, modlili się i całowali podpisъ CESARZA PANA. Ichъ pobożność i uszanowanie były niepodobne do opisanія: zdawało się, że samego widzieli MONARCHĘ, i że drżeniemъ kłaniali się przedъ Dyplomatami. Potѣmъ zaczęto przybijać znamiona do drzewcówъ ze szczególną wielką pobożnością; po czѣmъ trzej Oficerowie Kozaccy nieśli Najwyższe Dyplomata na plac, na aksamitnychъ kosztownychъ poduszkachъ; за ними trzej podoficerowie nieśli rozwinięte znamiona, за którymi postępowali tajsowie i naczelnicy pokoleń, nakoniec, okręgowy Naczelnikъ z urzędnikami. Po wyjściu w tymъ porządku na plac, nowy przedstawił się obraz. Plac napełniony był licznymъ ludemъ: starcy, kobiety i dzieci, wszyscy szli patrzeć na uroczystość, w kraju tymъ niebywałą. Samo przyrodzenie sprzyjało temu obchodowi: dzień był ciepły i pogodny. Na placu, по prawej stronie, stała w szyku Wierchneudińska Komenda wojskowa, naprzeciwъ Buriaccy jeźdźcy, а на stronie trzeciej Lamowie i dalsze duchowienstwo Buriackie. Dyplomata i znamiona przeniesione były przedъ żołnierzami i jazdą Buriacką: pierwsi oddali cześć wojskową, а ostatnia dziękczynne wydawała okrzyki do Nieba i CESARZA. Pośródъ placu Okręgowy Naczelnikъ przeczytałъ Dyplomata, oddał je i znamiona naczelnikomъ pokoleń, а potѣmъ powiedziałъ im, przełożone на językъ Mongolski, powitanie w wyrazachъ następującychъ: „PP. Naczelnicy rodzin i znakomitsi nierodacy Sielenginsey! Oddającъ вамъ znamiona, Najwyżej darowane, powinieniście zwrócić waszѣ uwagę на łaskawość ku namъ Najmiłościwszego MONARCHY naszego, CESARZA Wszech-Rossyj. Przyjmijcie je z tą pobożnością, jaką powinny byдъ przejęte serca każdego z was, ku poświęconej Osobie Najjaśniejszego MONARCHY naszego. My jesteśmy Rossyanie, а wy innego plemienia: ale wszyscy jesteśmy dziećmi jednego Ojca, Ojca Wielkiego Cesarstwa Rossyjskiego. Znamiona te powinny towarzyszyć вамъ i waszymъ potomkomъ w gorliwej służbie ojczyźnie, z wiernością ku Tronowi, i wypełnieniemъ tego wszystkiego, co dla dobra powszechnego i dla waszego dobra Rządъ waszъ rozkaże; а takъ pozdrawiamъ wasъ Wysoką łaską MONARCHY. Życzmy świętej Jego Osobie i całemu NAJJAŚNIEJSZEMU Domowi lat długichъ.“ Główny Tajsza odpowiedziałъ na to: „Łaskawość ku namъ Najmiłościwszego PANA naszego przyjmujemy nad wszystkie skarby ziemskie, i dla tego nie staje namъ słówъ do zupełnego wyrażenia uczućъ naszychъ ku Wielkiemu MONARZSZE Ruskiemu, samą zaś rzeczą damy dowódъ gorliwości i poświęcenia się ku Tronowi i ojczyźnie wówczas, kiedy się okaże potrzeba rzeczywistej naszej służby; wtedy każdy z nasъ Buriat, będzie miałъ за szczęście przelać krewъ swą i umrzeć за sławę Rossyi.“ Na zakończenie rozległo się grzmiące ура i modlitwa, odśpiewana przezъ Lamowъ Buriatskichъ за zdrowie CESARZA JEHO MOŚCI i całego NAJJAŚNIEJSZEGO Domu. Potѣmъ, w porządku wyżej opi-

кое ура и молитва, воспитан Бурятскими ламанами за здравіе Государя Императора и всего Августейшаго Дома. Потомъ, въ вышеописанномъ порядкѣ, Грамоты и знамена были отнесены въ квартиру главнаго тайши, который далъ обѣдъ чиновникамъ съ здравными тостами Государю Императору и Императорской Фамиліи. (С. П.)

Извлеченіе изъ отчета по управленію Царствомъ Польскимъ съ 1829 по 1835 годъ.
(Окончаніе.)

IV. *Свѣдѣнія по части Высшей Счетной Палаты.*
Со времени учрежденія въ 1821 году Высшей Счетной Палаты, она представляетъ въ дѣйствіяхъ своихъ отчеты двухъ родовъ: въ первыхъ излагаются результаты окончательной за цѣлый годъ отчетности по всемъ Казначействамъ Царства, въ послѣднихъ дѣйствія Палаты вообще въ теченіе трехмѣсячнаго срока.

Отчеты перваго рода представлены Палатою въ 1829 въ окончательномъ обревизованіи счетовъ 1827, а съ тѣхъ поръ до 1835 года составлены отчеты за 1828, 1829 и 1830 годы, которые съ надлежащими объясненіями, повергнуты были на Высочайшее возрѣшеніе.

Что касается до дѣйствій Палаты вообще, то въ 1828 году оставалось обревизовать ей 2928 отчетовъ. Съ тѣхъ поръ до 1 Января 1835 года, поступило на ревизію 8633, а съ присовокупленіемъ къ сему 1491 отчета за время мятежа, переданныхъ также на ревизію Счетной Палаты, число всѣхъ отчетовъ простиралось до 13,252. Изъ нихъ обревизовано 7651 отчетъ, такъ, что къ 1 Января 1835 года осталось неразматрѣнныхъ 5601 отчетъ. Значительность сего остатка объясняется прекращеніемъ дѣйствій Палаты во все продолженіе мятежа и непрерывнымъ въ то время накопленіемъ самыхъ дѣлъ. Съ тѣхъ поръ, число ежегодно ревизуемыхъ отчетовъ постоянно превосходитъ число вновь поступающихъ, такъ, что въ скоромъ времени ожидать можно окончательнаго разрѣшенія всѣхъ оставшихся дѣлъ.

Сверхъ означенныхъ выше дѣйствій, Счетная Палата занималась:

- 1) Окончательнымъ разсмотрѣніемъ расчетовъ городскихъ суммъ за десять истекшихъ лѣтъ до 1830 года и такового же расчета за 1831 годъ.
- 2) Составленіемъ подробнаго отчета въ приходъ и расходъ казенныхъ суммъ съ 1828 по 1831 годъ включительно.
- 3) Исчисленіемъ всѣхъ убытковъ Царству Польскому мятежемъ нанесенныхъ, и наконецъ.
- 4) Изложеніемъ окончательной отчетности за 1832 годъ.

Изъ сего очерка дѣйствительнаго положенія дѣлъ Царства Польскаго видно, что важнѣйшія Государственныя установленія края, не взирая на послѣдовавшіе въ немъ перевороты, достигаютъ прежняго благосостоянія; что всѣ отрасли управленія воспринимаетъ прежнюю дѣятельность; что оборотами Кредитнаго Общества и Польскаго Банка, денежные дѣла жителей Царства получаютъ новую жизнь; что постепенно и постоянно изглаживаются всѣ слѣды мятежа, ввергнувшаго край въ бездну злосчастія, и наконецъ, что не взирая на неисчислимыя затрудненія при настоящемъ положеніи дѣлъ неизбежныя, Казначейство Царства успѣло изыскать средства къ удовлетворенію всѣхъ потребностямъ края, не только не обременяя жителей, но оказавъ имъ еще послѣ претерпѣннаго разоренія, пособія всего на сумму свыше 66 милліоновъ золотыхъ.

Такимъ образомъ обезпечивается и на будущее время благосостояніе Царства Польскаго, тѣснымъ и неразрывнымъ соединеніемъ его съ Имперією Россійскою. (О. Г. Ц. П.)

ИНОСТРАННЫЯ ИЗВѢСТІЯ.

Австрія.

Вѣна, 28-го Марта.

По официалнымъ извѣстіямъ, въ слѣдствіе послѣдняго наводненія въ Пестъ, осталось только не поврежденныхъ 1,146 домовъ, сильно поврежденныхъ 827, обрушилось 2,281 а изъ 527 остались только наружныя стѣны. — Книгиня *Меттернихъ* есть первая между дамами дворянскаго сословія, занимающаяся составленіемъ музыкальнаго вечера вмѣстѣ съ фантовою лотереєю въ пользу потерпѣвшихъ отъ наводненія въ Пестъ и его окрестностяхъ. Отъ этой забавы надѣются получить отъ 20 до 30 т. флор. дохода. — Также во всѣхъ здѣшнихъ театрахъ даны будутъ представленія въ пользу потерпѣвшихъ убытки отъ разлитія Дуная въ Венгрію. Кроме города Песта 40 деревень подвергнуто несчастной судьбѣ.

— Слышно, что приведенъ въ исполненіе планъ

sanym, Dyplomata i znamiona były odniesione do kwatery Głównego Tajszy, który dał obiad urzędnikom z wiewatowemi toastami CESARZA JEGO MOŚCI i CESARSKIEJ Familii. (P. P.)

WYCIĄG ZE ZDANIA SPRAWY Z DZIAŁAŃ ADMINISTRACYI KRÓLESTWA POLSKIEGO W LATACH OD 1829 DO 1835.
(Dokończenie.)

IV. *Najwyższa Izba Obrachunkowa.*

Rapporta Izby Obrachunkowej, wedle przepisów organizacyi ustanowionej w roku 1821, są dwojakiego rodzaju: jedne przedstawiają roczne obrazy przychodu i rozchodu funduszów krajowych, drugie z końcem każdego kwartału, wykazują ogólny postęp działań tej magistratury.

Co do pierwszych, ukończyła naprzód Izba w roku 1829, rezultat ostatecznej rachunkowości za rok 1827, a następnie, po 1835 r. wygotowała podobne obrazy z lat 1828, 1829 i 1830, które wraz z postrzeżeniami, ustóp Tronu złożone zostały.

Co do ogólnego postępu zwyczajnych czynności Izby, ten jest następujący. W roku 1828, pozostawało do załatwienia rachunków 2928; następnie do 1 Stycznia 1835 roku, przybyło do rewizyi 8,833, a dołączając do tego 1,491 rachunków z epoki rokosz, poddanych także rewizyi Izby Obrachunkowej, ilość wszystkich rachunków wynosiła do 13,252. Z tych załatwiono 7,651, tak, że do 1 Stycznia 1835 roku pozostało niezafatwionych 5,601 rachunków. Zważając, jakiej przerwy doznała ta magistratura w czynnościach swych w roku 1831, i jak znacznie prac ta sama epoka jej przysporzyła, pozostałości tak znacznej dziwić się bynajmniej nie należy. Otdąd ilość corocznie zrewidowanych rachunków, przewyższa ilość przybywających, tak dalece, że wkrótce spodziewać się można uprzątnienia ostatecznego wszelkich zaległości.

Oprócz powyższych działań, ukończyła Izba Obrachunkowa:

- 1) Dziesięcioletni rezultat funduszów miast po koniec roku 1830 i podobnyż za rok 1831.
- 2) Szczegółowy obraz dochodów i wydatków funduszów Skarbowych od roku 1828, do 1831 włącznie.
- 3) Wyrachowała wszystkie straty, jakie podczas rokosz kraj Królestwa poniósł, i naostatek.
- 4) Przygotowała ostateczny rezultat dalszej rachunkowości za rok 1832.

Z tego rysu istotnego położenia Królestwa, widzieć się daje, że najznakomitsze Instytucye kraju, pomimo zaszytých w nim wstrząsaniach, powracają do dawnego pomyślnego stanu; że wszelkie gałęzie administracyi, odzyskują dawną swą czynność; że obróty Towarzystwa kredytowego i Banku Polskiego, nadają nowe życie spekulacyom pieniężnym mieszkańców; że stopniowo i ciągle zaciera się wszystkie ślady rokosz, który kraj w toni nieszczęść pogrążył; że nakoniec, pomimo nieodłącznych od obecnego stanu wielolicznych trudności, Skarb Królestwa zdołał tylu potrzebom wystarczyć, nie tylko bez powiększenia na mieszkańców ciężarów, lecz udzieliwszy im nawet po doznanych klęskach wsparcia, wartości przeszło 66,000,000 złotych polskich wynoszącego.

Tym sposobem przez ścisłe i nierozzerwane połączenie go z Cesarstwem Rosyjskim Królestwa Polskiego, pomysłny był jego i nadal zabezpieczony został. (G. R. K. P.)

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

Austrya.

Wiedeń, 28-go Marca.

Według urzędowych doniesień, skutkiem ostatniej powodzi w Peszcie, zostało nienadwerżonych tylko 1,146 domów, 827 jest mocno uszkodzonych, zawaliło się 2,281, a z 527 pozostały tylko mury zewnętrzne. — Xiężna *Metternichowa* stanęła na czele Dam rodu szlacheckiego, które zajmują się daniem w salach redutowych wieczorów muzycznego w połączeniu z loteryą fantową, na korzyść uszkodzonych przez wylew wody w Peszcie i jego okolicy. Z tej zabawy spodziewają się 20 do 30 tysięcy złr. dochodu. — Na wszystkich teatrach tutejszych, dane będą przedstawienia na korzyść poszkodowanych przez wylew Dunaju w Węgrzech. Oprócz miasta Pesztu, 40 wiosek uległo nieszczęśliwemu przeznaczeniu.

— Słychać, że przyszedł do skutku plan wystawie-

на счет постройки новой биржи, въ чемъ уже давно признана необходимость. Назначаютъ для сего площадь, на которой находится подземельная гостиница прозванная *Elysium*.

— Рядкимъ явленіемъ, судя по нынѣшнему духу времени, почитаютъ здѣсь обстоятельство, что недавно въ одномъ знатномъ обществѣ, Папскій Нунцій и исправляющій дѣла Порты Оттоманской, оба составляли одну партію въ вистъ.

— По донесеніямъ съ Востока, совершенно почти сторбалъ Турецкій городъ Брусса, лежащій въ Ходавендкярскомъ санджакъш (въ южно-восточной Витиніи), прежняя столица Османскаго Пади-Шаха, имѣющая 46,000 жителей. — Въ этихъ же известіяхъ вовсе неупомянуто о смерти *Ибрагима-Паши*, а потому видно, что это было ложно. (G. C.)

Ф Р А Н Ц І Я.

Парижъ, 29-го Марта.

Гос. *Moniteur* извѣщаетъ, что Герцогиня Орлеанская уже 5-й мѣсяць беременная, пользуется совершеннымъ здоровьемъ.

— Палата Перовъ утвердила безъ преій, принятый Палатою представителей проектъ о пожизненномъ пенсіонѣ вдовы Генер. *Доменля* въ 3,000 фр.

— Вообще говорятъ, что Князь *Таллейранъ* покалса и обратился къ вѣрв. Священникъ В., пользующійся совершенною его довѣренностію, часто у него бываетъ. Время рѣшить, достовѣрныли эти слухи.

— Гр. *Латуръ-Мобуръ*, бывшій до сего времени Посланникомъ въ Испаніи, назначенъ Посланникомъ въ Римъ, а Князь *Фесензакъ*, на его мѣсто въ Испанію.

— Кажется, что Правительство никого не назначить Чрезвычайнымъ Посланникомъ на коронацію Австрійскаго Императора, и что Г-нь *Румини*, Посланникъ нашъ въ Туринъ, будетъ представителемъ Франціи во время коронаціи.

— Графиня *Секвилъ* задержана по распоряженію судьи Г. *Легониде* и въ собственномъ ея экипажѣ отвезена въ Префектуру полиціи. Причина задержанія ея невѣстна.

— Мы уже сообщили полученные изъ Гаити известія, столь же благоприятныя для Правительства, какъ и для Министерства; теперь помещаемъ здѣсь содержаніе политическаго и торговаго трактатовъ, заключенныхъ съ сею Республикою. — Французское Правительство, именемъ Короля и его преемниковъ, признаетъ Гаити самостоятельнымъ и независимымъ государствомъ. Обѣ стороны, заключившія договоръ, сохранять навсегда между собою мирныя и дружественныя отношенія. Коммерческія отношенія будутъ изъяснены въ особомъ торговомъ трактатѣ, а до того времени торговля обихъ націй будетъ производиться на тѣхъ же правахъ, которыми пользуются державы, находящіяся въ дружественныхъ отношеніяхъ съ помянутыми государствами. Гаити обязывается выплатить Франціи 60,000,000 до 1863 года; то есть въ первые пять лѣтъ по 1½ мил. фр. ежегодно, во второе пятилѣтіе по 1,600,000 фр. въ 5-е по 1,700,000, въ 4-е по 1,800,000, въ 5-е по 2,400,000, наконецъ въ послѣдніе 5 лѣтъ, по 3 мил. фр. каждый годъ. Заключенные трактаты будутъ размѣнены въ Парижѣ, не болѣе какъ въ продолженіи 3-хъ мѣсяцевъ.

— Изъ Логроньи пишутъ отъ 17 Марта, что Ген. *Галенъ* сдѣлавъ вылазку изъ Віаны и разбилъ приближившихся къ тому городу Карлистовъ.

— Новосформированный отрядъ Карлистовъ, состоящій изъ 8 батал. пѣхоты и 300 всадниковъ, выступилъ изъ долины Мена во внутреннія провинціи Испаніи.

— По распоряженію Королевы, Генералъ *Латре* назначенъ Военнымъ Министромъ на мѣсто Ген. *Караталы*, который получилъ увольненіе.

— Ген. *Зеуа* освобожденъ и совершенно выздоровѣлъ; 17 го ч. с. м. *Донъ-Карлосъ*, прибывъ въ Эстеллу, назначилъ его начальникомъ войскъ, расположенныхъ въ Бискавѣ.

— Отрядъ Карлистовъ, назначенный въ Астурійскую экспедицію, овладѣлъ на штыкахъ мостовымъ укрѣпленіемъ и самымъ мостомъ чрезъ р. Эбро и опрокинулъ, защищавшій оныя отрядъ Королевскихъ войскъ. Послѣ одержанія победы и переправы чрезъ Эбро, Ген. *Гузрго* возвратился въ главную квартиру *Донъ-Карлоса*.

— *Кабанеро* вторгнулся въ Кастилію съ 2-хъ тысячнымъ отрядомъ и двинулся къ Сигуэнцѣ намѣреваясь занять большую дорогу изъ Сарагоссы въ Мадридъ, что заставляеть ожидать нападенія на столицу.

— *Донъ-Карлосъ*, неопасаясь уже нападенія Королевскихъ войскъ, намѣренъ пребыть нѣсколько времени въ Эстеллѣ. Одинъ изъ его Генераловъ, былъ 16 Марта подъ Вердуномъ въ Аррагоніи. (O. G. Ц. П.)

на новой гайдѣ, чего потребу обдавна жузнано. Пречначажа дла неї плац, на котрымъ знаїдуе сїа подзїемна гопсуда *Elysium* звана.

— До рзаккїхъ ту зїавїскъ ведлугъ тєраїнїєшзєго дуба чзасу, уважаїа тє околицнозїа, же нїєдавнѡ в пєвнѣмъ знакомїтѣмъ тоwarzїствїє зїаїдуїа сїє Nuncyusz Papiezki ісправуїаїа їнтерєсса Порты Оттоманскїє, обадва належєлї до јєднѣї партїї вїстѡ.

— Wedlугъ donesїєї, otrzymanych ze Wschodu, spaliło sїє prawie do szczytu miasto Turецkie Brussa, połozone w Sandzakacie Chodawendkjar (w południowoschodniej Bithynii), dawna stolica Padiszacha Osmanow, liczące 46,000 mieszkańców. — W tychże donesїєniach nie masz żadnej wzmianki o śmierci *Ibrahima-Baszy*, pokazuje sїє więc, że to była bajka. (G. C.)

Ф Р А Н Ц Я.

Парижъ, 29 Марта.

Monitor donosi, że Xiężna *Orleańska* w dobrém znajduje sїє zdrowiu і jest już w piątym miesiācu ciąży.

— Izba parów przyjęła bez żadnych sporów, uchwalony przez Izbę Deputowanych projekt do prawa, przyznający dożywotnią pensją 3,000 fr. wdowie po *Jenęrale Daumesnil*.

— Powszєchnїє mówią o religijnѣm nawróceniu sїє Xięcia *Talleyrand*. Ksiądz B. odwiedza go często і zupełną jego posiada ufność. O ile to jest prawdą, wyświeca okoliczności.

— Hr. *Latour-Maubourg*, dotychczasowy Póseł w Hiszpanii, mianowany został na miejsce zmarłego swego brata Posłem Francuzkim w Rzymie, а Xiąże *Fésensac*, Posłem w Madrycie.

— Zdaje sїє, że na koronacyа Cesarza Austryackiego, Rząd nasz żadnego nie wysłє nadzwyczajnego posła, і że na tej uroczystości znajdować sїє tylko bądzїє, jako reprezentant Francyi, P. *Rumigny*, nasz Posęł w Turynie.

— Herabina *Secqueville* przytrzymana została, z rozkazu Sędziego P. *Legonidec* і we własnym odwieziona pojedzie do prefektury policyi. O powodach tego przytrzymania nic pewnego dowiedzїє sїє nie można.

— Doniesїłsmy dawniej o nadeszłych wiadomościach z Hayti, które są nader pomysłne dla Rządu і Ministrów. Oto treść traktatów politycznego і finansowego, zawartych z tą rzecząpospolitą. Rząd Francuzki, w imieniu Króla і następców jego, uznaje Hayti za państwo samoistne і udzielnє; stosunki pokoju і wiecznej przyjaźni trwać zawsze będą między układającami sїє państwami; stosunki handlowe oznaczone będą osobnym traktatem; tymczasem handlujące stany obu narodów używać będą wzajemnie tych samych przywilejów і korzyści, jakie słužia narodom, z którymi w najprzyznїєjszych zostają te państwa stosunkach; Hayti zabezpiecza Francyi wynagrodzenie w iloścї 60,000,000, summa ta wypłaconą będzie zupełnїє do 1863 roku, to jest: przez pierwsze lat pięć po 1½ miliona fr., przez drugie po 1,600,000 fr., przez trzecie po 1,700,000 fr., przez czwarte po 1,800,000 fr., przez piąte po 2,400,000 fr., nakoniec przez pięć lat ostatnich po 3 miliony fr. Zawarte traktaty wymienione będą w Paryżu, najdalej w ciāgu trzech miesięcy.

— Donoszą z Logroño, że w dniu 17 Marca, Jenerał *Van Hallen*, w wycieczce z Viāny, pokonał Karolistów, którzy sїє do tego zbliżyli miasta.

— Nowa karolistowska wyprawa wyszła z doliny Mena do wnętrza Hiszpanii; składa sїє ona z 8 batalionów piechoty і ma 500 jeźdzców.

— Rozporządzeniem Królowej z dnia 19 Marca, Jenerał *Latre* mianowany został Ministrem Wojny, na miejsce Jenerala *Caratala*, który złożył swoje urządowanie.

— Jen. *Eguia* wrócił do zdrowia і wolność odzyskał; 17 z. m. przybywszy do Estelli *D. Carlos*, poruczył mu dowództwo nad wojskiem biskajskїєm.

— Wojska karolistowskie, przeczczone do nowej wyprawy Asturyjskiej, zdobyły bagnety most na rzecce Ebro і wzniešione przed nim okopy, wielką przytѣm klęskę wojskom Królowej zadawszy. Po otrzymaném zwycięstwie і skutecznїєm przejściu przez Ebro, wrócił Jenerał *Guerguę* do głównej kwatery *D. Carlosa*.

— *Cabanero* wkroczył do Kastylїi, na czele 2,000 ludzi, і udał sїє w okolice Siguenza; ma przytѣm zamiar osadzić bity goścїnїєc, wiodący z Madrytu do Saragossy і tym sposobem zagrozić stolicy.

— *D. Carlos*, nie obawiając sїє już natarcia wojsk Królowej, zamysła czas niejaki zamieszkać w Estelli. Jeden z dowódców wojsk jego, *Torruguę*, znajdował sїє 16 Marca pod miastem Verdua w Arragonii.

(G. R. K. P.)

30-го Марта.

Ожидаютъ сюда Посланника Египетскаго Вице-Короля, который уполномоченъ ходатайствовать у дворовъ здѣшняго и Лондонскаго на счетъ признанія наследства въ Египтѣ, установленнаго *Мегмедомъ-Али* въ его потомствѣ.

— Здѣшняя полиція будто открыла заговоръ въ пользу Герцога Нормандіи, почему многіе задержаны.

— За нѣсколько дней прибыло въ Парижъ значительное число Карлистскихъ выходцевъ; присутствіе ихъ нѣсколько подозрѣвала полиція, посему издано распоряженіе, чтобы они были отъ Парижа не менѣе какъ въ разстояніи 20 миль.

— Пишутъ изъ Байонны отъ 27 Марта: „24-го ч. вечеромъ отпавшій изъ Сантандера пароходъ, доставилъ въ Ст. Себастьянъ извѣстіе, что между Генераломъ *Латре* и Карлистскою колонною, перешедшею 15 ч. при Зонсало верхній Эбрь, произошло сраженіе. Между тѣмъ никакихъ о томъ подробностей еще неимѣется, но будто Генералы *Латре* и *Негри*, ранены. — Теперь несомнительно, что если *Донъ Диего де Леонъ* займется новою экспедиціею на правомъ берегу, тогда 50 баталіоновъ, которыми *Д. Карлосъ* можетъ располагаться по сию сторону Эбра, сдѣлаютъ нападеніе на Витторію и даже на Бильбао. — Навѣрное будто знаютъ, что *Эрро* опять вступить въ Министертво *Донъ-Карлоса*. — Въ Верѣ проходила слухъ, что Христианосы собирали въ Гернани войска. Они также подкрѣпили гарнизоны Ирунскій и Оарзунскій и намѣрены напасть на Карлистскую Андонскую линію. Утверждаютъ, что солдаты отправленные изъ колонны *Пардинаса* и *Санса* въ Мадридъ, усердно занимаются укрѣпленіемъ столицы.“

— *Sentinelle des Pyrenées* отъ 27 Марта сообщаютъ: „Вторая Карлистская экспедиція подъ начальствомъ *Негри*, *Забала* и *Мерино* слѣдуетъ въ Эстремадуру, гдѣ она надѣется соединиться съ нѣкоторыми Мигуэлистскими войсками. Она при своемъ переходѣ чрезъ Эбро, будто взяла у Генерала *Латре* 300 пѣхотныхъ и 200 чел. убила. 7-й и 10-й баталіоны 18-го ч. вышли изъ Наварры въ Гуэску. — Колонна *Рибера* получила отъ *Эспартеры* повелѣніе, въ самомъ скоромъ времени идти къ Эбро. — *Донъ-Карлосъ* находится еще въ Эстелѣ.“ (A.P.S.Z.)

А н г л и я.

Лондонъ, 27-го Марта.

Подтверждается извѣстіе, что коронація Королевы будетъ происходить 21 ч. Іюня, при чѣмъ Министры совѣтовали ей, немедленно по коронаціи предпринять путешествіе въ Шотландію и Ирландію. Это весьма прекрасная мысль, ибо присутствіе Королевы цвѣтущей красотою молодости, можетъ произвести наилучшее впечатаніе.

— Для памятника, предполагаемаго соорудить *Валтеръ-Скоту* въ Эдинбургѣ, собрано уже 7,000 фун. стер.

— Посланники пяти Державъ, принадлежащія къ конференціи по Бельгійско-Голландскому дѣлу, часто собираются въ Министерствѣ иностран. дѣлъ.

— По закрытіи отверстія, которымъ вода ворвалась въ тунель, она уже столько вылила, что чрезъ нѣсколько дней опять начнутся работы.

— Первая дивизія Гренадерской гвардіи предназначена въ Канаду, отправилась сегодня изъ столицы въ Винчестеръ, гдѣ вступить на корабли; другіе отряды отправляются завтра и такъ далѣе по порядку. Правительственная сила въ Канадѣ состоитъ будетъ изъ 10,000 пѣхоты и 500 конницы съ бригадою артиллеріи, снабженною не только полевыми орудіями но даже конгреговыми ракетами и проч. Когда *Лордъ Дуремъ* прибылъ въ Канаду узнать, что эта сила недостаточна, тогда немедленно послано будетъ изъ Англій еще болѣе войска.

— Последнія извѣстія изъ Нью-Йорка отъ 5 Марта. Извѣстія на счетъ Канады такъ противурѣчны, что не стоить о нихъ упоминать. Только то несомнительно, что вообще жители въ Соединенныхъ Штатахъ благопріятствуютъ мятежникамъ и хотя тайнымъ образомъ, но въ такой степени, что если въ которомъ либо мѣстѣ Правительство Соединенныхъ Штатовъ разсѣетъ ихъ, они немедленно собираются въ другомъ съ помощію тамошнихъ гражданъ. (G.C.)

Н и д е р л а н д ы.

Гага, 1-го Апрѣля.

Здѣшніе журналы замѣчаютъ: „Въ нѣкоторыхъ Англійскихъ газетахъ увидѣно о постановленіи Лондонской Конференціи, по коему она будто несогласаается почитать 24 статьи основаніемъ къ началію переговоровъ. Это однако не находитъ здѣсь никакого вѣроятія. Можетъ быть здѣсь, какъ полагаютъ, не получены еще донесенія на счетъ результата нашего при Конференціи поступка. Многіе полагаютъ

Дня 30-го.

— Jest tu spodziewany posłannik od Vice-Króla Egiptu, który ma pełnomocnictwo starać się u dworów tutejszego i londyńskiego o przyznanie następatwa w Egipcie, przez *Mehmeda-Ali* w potomstwie swoim ustanowionego.

— Policya tutejsza miała odkryć jakiś spisek na rzecz *Xięcia Normandyi*, z którego powodu aresztowano wiele osób.

— Kilka dni temu, przybyła do Paryża znaczna liczba wychodniów Karolistowskich; obecność tychże zdawała się policyi nieco podejrzaną, wydano im więc rozkaz, aby nie znajdowali się bliżej Paryża, jak za obwodem najmniej 20 lieus.

— Donoszą z Bayonny pod 27 Marca: „Statek parowy, który d. 24 wieczorem wypłynął z Santander przywiózł do St. Sebastian wiadomość, że między Jenerałem *Latre* a kolumną Karolistowską, która d. 15 pod Soncillo przeprawiła się przez wyższy Ebr, zaszła bitwa. Tymczasem nie bliższego o tém wiadomo, jednak Jenerałowie *Latre*, i *Negri* mieli bydź ranieni. Pewnym jest teraz, że jeśli *Don Diego de Leon*, zajmie się nową wyprawą na prawym brzegu, 30 batalionów, któremi *Don Carlos* rozporządzać może z tej strony Ebru, uderzą na Vitoryę, a nawet na Bilbao. — Mają wiedzieć z pewnością, że *Erro* znowu wejdzie do Ministeryum *Don Carlosa*. — W Vera biegną pogłoska, że Krystyniści koncentrowali wojska w Hernani. Wzmocnili także załogi w Irun i Oyarzun i zamierzają uderzyć na linię Karolistowską od Andoain. Zapewniają, że żołnierze, którzy z kolumny *Pardiñas* i *Sanz* posłani byli do Madrytu, gorliwie pracują około umocowania stolicy.“

— W *Sentinelle des Pyrenées* pod 27 Marca czytamy: „Druga wyprawa Karolistowska pod rozkazami *Negri*, *Zabala* i *Merino* udaje się do Estremadury, gdzie się złączyć spodziewa z niektórymi wojskami Miguelistowskimi. Podczas przeprawy za Ebr, miała zabrać Jenerałowi *Latre* 300 ludzi w niewolę i 200 zabiła. 7-my i 10-ty batalion wyszły d. 18 do Huesca. — Kolumna *Ribero* otrzymała rozkaz *Espartery*, ażeby w największym pospiechu udała się ku Ebro. *Don Carlos* znajduje się jeszcze w Estelli.“ (A.P.S.Z.)

A N G L I A.

Londyn, dnia 27-go Marca.

Potwierdza się wiadomość, że Królowa odbędzie Koronacyą w d. 21 miesiąca Czerwca, przyczem doradzili jej Ministrowie, ażeby zaraz po koronacyi przedsięwzięta podróż do Szkocyi i do Irlandyi. Jest to pomysł bardzo trafny, bo obecność Monarchini wdziękami świeżej młodości jaśniejącej, może najlepsze sprawić wrażenie.

— Na pomnik, mający się wystawić dla *Walter Skotta* w Edinbargu, zebrano już 7,000 f. szter.

— Posłowie pięciu Mocarstw, należących do konferencyi w sprawie Belgicko-Hollenderskiej, zgromadzają się często w Ministeryum interesow zagranicznych.

— Po zatkanii otworu, przez który woda dostała się do Tunelu, wypompowano ją już tak dalece, że za dni kilka rozpoczną się znowu roboty.

— Pierwsza Dywizya Grenadyerów Gwardyi, przeznaczonych do Kanady, dziś wyruszyła ze stolicy do Winchester, gdzie wsiądzie na okręty; inne oddziały pójdą jutro i tak następnie z kolei. Potęga Rządowa w Kanadzie będzie wynosiła 10,000 piechoty i 500 konnicy, z mocną brygadą artylleryi, opatrzonej nietylko w działa polne, ale w granatniki, race kongrewskie i t. p. Gdy *Lord Durham*, przybywszy do Kanady, uzna, że ta siła jest niedostateczną, będzie natychmiast posłano więcej wojska z Anglii.

— Ostatnie doniesienia z New-Jork, są daty 3 marca. Doniesienia o Kanadach są tak sprzeczne, że niewarto o nich wspominać. To tylko jest rzeczą pewną, że ogół mieszkańców w Stanach Zjednoczonych sprzyja powstańcom i to tak dalece, lubo sekretnie, iż jeżeli w którym punkcie rozpedzi ich Rząd Stanow-Zjednoczonych, oni z pomocą obywateli, niebawnie zbierają się w drugim. (G.C.)

N I D E R L A N D Y.

Haga, dnia 1 Kwietnia.

Dzienniki tutejsze czynią następującą uwagę: „W niektórych gazetach Angielskich czytamy o postanowieniu Konferencyi Londyńskiej, podług którego ta niechce uważać 24 artykułów za główną zasadę do rozpoczęcia układów. To jednak nie znajduje tu żadnej wiary. Bydź może, że to, jak rozumieją, nieotrzymano jeszcze żadnych doniesień o wypadku naszego kroku, uczynionego przy Konferencyi. Wielu rozumie nawet,

даже, что ожидаемый отвѣтъ еще не будетъ полученъ и чрезъ нѣсколько дней, какъ потому, что Бельгія съ своей стороны дала отвѣтъ съ нѣкоторыми ограниченіями, такъ и потому, что Посланники разныхъ участвующихъ въ Конференціи Державъ, въ семь важною дѣлъ требовали отъ своихъ дворовъ новыхъ инструкцій. Между тѣмъ Нидерландскій Посланникъ Баронъ *Фазель*, жившій здѣсь постоянно, готовъ немедленно по полученіи ожидаемыхъ извѣстій изъ Лондона, возвратиться во Французскую столицу, чтобы тамъ опять принять важную свою должность. (A.P.S.Z.)

Б Е Л Г І Я.

Брюссель, 25-го Марта.

Придворный курьеръ Витоика выѣхалъ съ депешами въ Лондонъ. Здѣшнія газеты утверждаютъ, что Правительство желаетъ сдѣлать нѣкоторые измѣненія въ извѣстномъ трактатѣ а именно, въ отношеніи Государственного долга, уступки нѣкоторой части Государства и свободнаго судоходства на р. Шельдѣ.

— Говорятъ, что начальникъ Нидерландскаго замка Лило, получилъ извѣстіе отъ Военнаго Министра, что замки Лило и Лифкеншекъ, лежащіе надъ Шельдою, будутъ отданы Бельгійскому Правительству 10 Апрѣля с. г. (О. Г. Ц. II.)

И т а л і я.

Неаполь, 15-го Марта.

Король пользуется прекрасною погодою, 12-го ч. отправился въ морской путь. Со времени отъезда Е. В-ва, который по официальному объявленію, предпринять въ намѣреніи осмотрѣть нѣкоторые пункты береговъ, увеличиваются странныя слухи на счетъ сего происшествія. Немедленный также отъездъ нашего Министра полиціи Маркиза *Каретто* далъ поводъ къ слухамъ о заговорахъ и предстоящихъ печальныхъ происшествіяхъ. Нѣкоторые утверждаютъ, что онъ отправился въ Римъ, чтобы лично узнать о показаніяхъ и допросахъ, недавно арестованныхъ тамъ подозрѣваемыхъ по политическимъ дѣламъ и потомъ здѣсь съ большою строгостію дѣйствовать въ отношеніи тайныхъ обществъ, о которыхъ уже получены нѣкоторые свѣдѣнія и проч.

— Молодая супруга Принца Леопольда Графа *Си-ракузскаго*, ожидаетъ немедленнаго разрѣшенія отъ бремени, но нѣсколько уже дней больна. Опасаются чтобы въ случаѣ несчастливыхъ родовъ, не произвело это кудаго вліянія на Королеву, которая также беременна.

Мессина, 15-го Марта.

Вчера вовсе неожиданно прибылъ сюда Е. В. Король на пароходъ *Wenefrede* изъ Неаполя и вступилъ на берегъ среди восклицаній собравшагося народа. Всѣ любопытствуютъ, какаю сему причина. Вѣроятнѣе всего то, что Монархъ своимъ присутствіемъ хочетъ ускорить исполненіе нѣкоторыхъ новыхъ постановленій въ уложеніи и управленіи Сициліи. Можетъ быть что объявлена будетъ конскрипція. Отсюда Е. Велич. намѣренъ отправиться въ Сиракузу а потомъ въ Палермо.

— Три уже дня мы имѣемъ здѣсь зиму, и наши горы или лучше сказать холмы, покрыты снѣгомъ; холодъ очень ощутителенъ, особенно послѣ прежней пріятной погоды. Если онъ далье продолжится, то можетъ причинить много вреда, такъ какъ произрастенія были самыя раннія и между прочими тутовныя деревья уже покрыты листьями. (A.P.S.Z.)

П О Р Т У Г А Л І Я.

Лиссабонъ, 14-го Марта.

Пока приступлено вчера къ обезоруженію баталіоновъ, принимавшихъ участіе въ волненіи, главный командиръ войска Г. *Авилесъ*, Виконтъ Регуэнго, издалъ къ нему прокламацію, въ которой преступленіе въ неповиновеніи и возмущеніи помянутыхъ баталіоновъ, приписываетъ безчестнымъ демагогамъ и тайнымъ агентамъ *Донъ-Мигуэля*; притомъ упоминаетъ, что при нынѣшнемъ нарушеніи общественнаго спокойствія, невозможно собрать денегъ на уплату чиновникамъ и встрѣетъ, что наибольшая и наилучшая часть національной гвардіи, готова содѣйствовать сохраненію спокойствія. Городъ Оporto подобнымъ образомъ неоставитъ защищать Государствен. свободы и Королеву. — Новый Гражданскій Губернаторъ *Коста-Кабраль*, издалъ также прокламацію къ жителямъ Лиссабона. (G. C.)

Т у р ц і я.

Константинополь, 7-го Марта.

Таможенный тарифъ, на счетъ котораго догваривались столь долго, приведенъ наконецъ въ исполненіе между Франціею, Австріею и Россіею, отъ

же ожидана отвѣтъ еще нѣсколько дней, такъ для того, что Бельгія съ своей стороны дала отвѣтъ съ нѣкоторыми ограниченіями, какъ равнѣе для того, что послѣ разныхъ мажущихъ удѣлъ въ конференціи мочарствъ, жѣдачѣ мажущихъ одъ свыхъ дворовъ инструкцій въ тѣй важной рѣчи. Тымчасемъ Посел Нидерландзкой въ Парыжу Баронъ *Фазель*, котрый неустаннне ту прѣбыва, jest въ поготовіи неувѣлѣчнне по прыбыціи нечтерплнне очекнваныхъ вндомошчн, поврѣчн з Лонднну до столнцы Французской, дла обѣгчнн тамъ важныхъ свыхъ обовязковъ. (A.P.S.Z.)

B E L G I A.

Bruxella, 25 Marca.

Goniec gabinetowy Witoika wyjechał z depeszami do Londynu. Tutejsze dzienniki utrzymują, że nasz Rząd chce niektóre poczynić zmiany w układzie zawartym, z 24 artykułów złożonym. Główne zmiany nastąpić mają, co do długu narodowego, odstąpienia części kraju i wolnej na Skaldzie żeglugi.

— Dowódzca Niderlandzki zamku Lillo, miał otrzymać wiadomość od Ministra Wojny, że oba zamki Lillo i Liefkenshoek, leżące nad Skaldą, mają być w dniu 10 Kwietnia oddane Rządowi Belgijskiemu. (G.R.K.P.)

W ł o c n y.

Neapol, 15-go Marca.

Król, korzystając z pięknej pogody udał się d. 12 t. m. na morską podróż. Od wyjazdu J. Kr. Mości, który, podług urzędowego doniesienia przedsięwzięty został w celu obejrzenia niektórych nadbrzeżnych punktów, mnożą się najdziwniejsze o tém wypadku pogłoski. Również nagły odjazd naszego Ministra Policyi *Marcheze del Carretto* dał powód do pogłosek o spiskach i o zagrażających smutnych wypadkach. Niektórzy utrzymują, że się udał do Rzymu dla powzięcia osobiście wiadomości o wyznaniach i śledztwie aresztowanych tam niedawno politycznych podejrzanych, ażeby potem postępować tu z tém większą surowością przeciwko istniejącym tajnym towarzystwom, o których powzięto ślady i t. d.

— Młoda małżonka Xięcia *Leopolda*, Hrabiego *Syrakuzy*, spodziewa się co chwila rozwiązania swej ciąży, ale jest od dni kilku cierpiącą. Obawiają się, aby na przypadek nieszczęśliwego potogu, nie sprawiło to przykreго wrażenia na Królowej, która jest także przy nadziei.

Messyna, 15 Marca.

Wczora zupełnie niespodzianie przybył tu z Neapolu J. Kr. Mość na statku parowym *Wenefrede* i wysiadł śród radośnych okrzyków zgromadzonego na pobrzeżu ludu. Wszystkich umysły są natężone, co ztąd nastąpi. Najpewniejszym jest, że Król swoją obecnością chce ułatwić przeprowadzenie do skutku niektórych nowych postanowień w ustawie i zarządzie Sycylii. Może być, że się ogłosi konskrypcya. Ztąd udać się ma J. K. Mość do Syrakuzy, a potem do Palermy.

— Od trzech dni mamy tu zimę, a góry nasze albo raczej pagórki, pokryte są sніgiem; zimno jest bardzo dokuczające, szczególnie po ciągłej dotychczasowej przyjemnej pogodzie. Dłuższe takiego stanu trwanie, mogłoby zrządzić wielkie szkody, gdyż roślinność była bardzo wczesną, a między innemi drzewa morwowe już się odziały liściami. (A.P.S.Z.)

P O R T U G A L I A.

Lisbona, d. 14 Marca.

Nim dnia wczorajszego przystąpiono do rozbrojenia batalionów, w zaburzeniu udział mających, naczelny dowódzca wojska P. *Avilez*, Vice-Hrabia Reguengo, wydał do tegoż odezwę, w której winę niekarności i burzliwości w wspomnianych batalionach, przypisuje niegodziwym demagogom i tajnym Agentom *D. Miguela*; przypomina zarazem, że przy terazniejszym naruszeniu spokojności publicznej, niepodobna zebrać pieniędzy na opłacenie urzędników, i zapewnia, że najlepsza oraz największa część Gwardyi Narodowej, jest za utrzymaniem porządku. Miasto Oporto nieomieszka podobnież bronić swobod krajowych i Królowy. — Nowy Gubernator Cywilny *Costa Cabral*, wydał także odezwę do mieszkańców Lisbony. (G. C.)

Т у р ц я.

Konstantynopol, d. 7 Marca.

Taryffa celna, względem której układano się tak długo, przyszła nareszcie do skutku między Francją, Austrią i Rosją, przez co stosunki handlowe zna-

чего значительно будутъ облегчены торговыя отношенія.

— Опасенія причиненныя въ Диванѣ движеніями *Ибрагима* - Паши въ Сиріи, чрезвычайно увеличались, по полученіи извѣстія изъ Алеппо, что онъ учредилъ главную свою квартиру на Евфратѣ и предполагалъ съ наступающею весною выйти съ 25 тысячами чел. На вопросъ Порты по сему предмету, исправляющей Египетскія дѣла отвѣчала, что войско это не назначено, какъ полагали противу Багдада, но противу Арабовъ въ краѣ Геджаскомъ и Иеманскомъ, ибо *Мехмедъ-Али* наскучивъ неудачными экспедиціями чрезъ Черное море, поручилъ своему сыну отправиться въ Аравію по Сѣверной сторонѣ вдоль Евфрата.

— Персидскій Посланникъ имѣлъ у Султана аудіенцію, и поднесъ ему собственноручное письмо своего Шаха. Частыя совѣщанія Персидскаго Посланника съ Министромъ иностранныхъ дѣлъ, открыты до сихъ поръ тайною, однако многіе догадываются, что тутъ дѣло о совместномъ дѣйствіи противу *Мехмеда-Али*, коего обращеніе, можетъ быть вредно обимъ странамъ, т. е. Персіи и Турціи. — Вооруженія въ здѣшнемъ портѣ, производятся съ нѣкотораго времени съ необыкновенною дѣятельностію; кажется, что Порта имѣетъ здѣсь въ виду проишествія въ Сиріи, откуда полученныя извѣстія подтверждаютъ возстаніе Друзовъ противу Египетскаго войска, притомъ увѣдомляютъ о мятежныхъ проишествіяхъ въ нѣкоторыхъ другихъ провинціяхъ.

— Такъ какъ *Мехмедъ-Али* издалъ недавно распоряженіе, на счетъ пониженія курса Султанскихъ денегъ въ странахъ состоящихъ въ его управленіи, то Порта очень обижена такимъ поступкомъ, и даже почитать его явную непріятельскую выходкою. (G. C.)

Метеорологія.

Стужа нынѣшней зимы въ разныхъ странахъ Европы.

Старожилы давно не запомятъ такой суровой зимы, какова нынѣшняя, и жестокаіи стужи, которыми ознаменовалось начало 1838 года, достойны быть отмѣченными въ лѣтописяхъ метеорологіи. Декабрь мѣсяць былъ не слишкомъ холодный, исключая Россіи, гдѣ довольно сильныя морозы начались еще осенью. Засуха, которою сопровождалось это время года, по большей части дождливое, произвела различныя послѣдствія на двухъ оконечностяхъ Европы. На югѣ, земля отъ жаровъ превратилась въ пыль, тогда какъ на сѣверѣ она окаменѣла отъ морозовъ. По недостатку снѣга въ началѣ зимы, санный путь, который сокращаетъ разстоянія въ Имперіи, долго не могъ установиться. Сухой морозъ, отъ 22 до 24°, оклевалъ рѣки толстыми слоями льда и придавалъ землѣ твердость гранита.

Отъ льдистыхъ береговъ Невы, этотъ сухой морозъ былъ перенесенъ сѣвернымъ вѣтромъ къ берегамъ Чернаго Моря; но, перелетая чрезъ дельты большихъ рѣкъ, онъ напитался влажностію, которая пала холодными и густыми туманомъ на обоихъ берегахъ Босфора и въ Архипелагѣ. За туманами слѣдовали снѣгъ и морозъ, холодъ усилился до такой степени, что вода замерзала на пароходахъ, во время перѣзда изъ Смирны въ Константинополь. Однако эта холода, принесенныя съ сѣвера, ослабили на берегахъ Средиземнаго Моря, и только отъ столкновенія ихъ съ умеренною температурою произошли перемежающіеся вѣтры, отъ которыхъ потерпѣло мореплаваніе. Этимъ заключился первый періодъ стужи, который, по настоящему, принадлежитъ еще къ 1837 году.

Было ли это предзнаменованіемъ послѣдовавшихъ за тѣмъ холодовъ, и наоборотъ, нынѣшняя стужа есть ли послѣдствіе суровой осени? Вопросъ этотъ можетъ быть отчасти объясненъ слѣдующими наблюденіями: 5-го Января цѣль Альповъ покрылась глубокимъ снѣгомъ, какой не выпадаетъ въ самые жестоки морозы; долины Швейцаріи, также Верхнихъ и Нижнихъ Альповъ, были имъ засыпаны, равно берега Роны, Луары и Сены, до самаго Буржа. На Рейнѣ, мѣсто снѣга заступалъ густой и тяжелый туманъ, который спустился по этой рѣкѣ въ Англію, и покрылъ Лондонъ густымъ мракомъ, прервавшимъ сообщеніе на улицахъ въ четыре часа по полудни; между тѣмъ, по теченію Дуная, снѣгъ прекратился у самой подошвы Альповъ.

6-го Января вечеромъ, по прекращеніи снѣга, начался сильный морозъ, который дошелъ наконецъ до 15°. Въ этотъ же день, въ Женевѣ термометръ стоялъ при 20° холода. Теперь посмотримъ, какъ велика была стужа въ Альпійскихъ Горахъ.

Въ полуденной части, по теченію Роны, температура была такая же, какъ и въ Валансѣ. Снѣгъ пошелъ 10-го; Рона стала въ Авиньонѣ 14-го, а въ Арлѣ 15-го числа. Въ этотъ день холодъ достигъ наибольшей степени, и представляетъ намъ слѣдующую

снѣгъ улаговенъ буда.

— Обawa, справiona в Dywanie przez poruszenia *Ibrahima-Baszy* w Syryi, powiększyła się nadzwyczajnie gdy otrzymano wiadomość z Aleppu, iż tenże założył swą główną kwaterę nad Eufratem i zamierzał z nadchodzącą wiosną wyruszyć na czele 25 tysięcznego wojska. Na zapytanie Porty w tej mierze, odpowiedział sprawujący interessa Egipskie, że to wojsko nie jest przeznaczone przeciw Bagdadowi, jak mniemano, ale przeciwko Arabom w kraju Hedžas i Yemen, albowiem *Mehmed - Ali*, zrażony tѣm powodem wypraw przez Czerwone morze, polecił synowi swemu ażeby udał się do Arabii ze strony północnej wzdłuż Eufratu.

— Posel Perski miał posłuchanie u Sułtana, któremu oddał własnoręczny list swojego Szacha. Często konferencye Posła Perskiego z Ministrem interessow zagranicznych, są dotąd pokryte tajemnicą, dorozumiewa się przeciwie wiele osób, że idzie tu o wspólne działanie przeciwko *Mehmedowi-Alemu*, którego postępowanie obudwóm krajom, to jest: Turcyi i Persyi, zagrażać może. — Uzbrajanіа w porcie tutejszym, dzieją się od pewnego czasu z niezwykłą żywością; zdaje się, że Porta ma tu na celu wypadki w Syryi, z kąd otrzymane doniesienia potwierdzają powstanie Druzow przeciwko wojsku Egipskiemu, donosząc oraz o burzliwych zajściach w kilku innych prowincyach.

— Ponieważ *Mehmed-Ali* wydał niedawno rozporządzenie, zniżające kurs monety Sułtańskiej, w krajach pod jego zarządem zostających, Porta przeto została mocno tѣm postąpieniem obrażona, uważa je nawet za jawny krok nieprzyjacielski. (G. C.)

Метеорологія.

Мрозы тѣраźniejszej зимы в рѣзныхъ краяхъ Европы.

Найстари людзи не паміагаѣ такъ ціаькѣй зимы, яка була тѣраźniejsза. Okropne mrozy, któremi oznaczony został początek 1838 roku, godne są, ażeby były zapisane do kronik Meteorologii. Grudzień nie bardzo był zimny, oprócz Rossyi, gdzie dość mocne mrozy zaczęły się jeszcze w jesieni. Upały i mrozy, które panowały w tej porze roku, po większej części dżdżystego, wywarły różne skutki na dwóch krańcach Europy. Na południu, ziemia od upałów w pył się zamieniła, wówczas kiedy na północy skamieniała od mrozow. Z przyczyny niedostatku sніegu na początku зимы, droga sanna, która skraca komunikacye w Cesarstwie, długo niemogła się ustalić. Goły mroz, od 22 do 24°, okuł rzeki grubą warstwą lodu i nadał ziemi twardość granitu.

Od lodowatych brzegow Newy, mroz ten północnym wiatrem przeniesiony został ku brzegom Morza Czarnego; ale przelatując przez łożyska rzek wielkich, naciągnął wilgoci, która w zimnej i gęstej mgle spadła na obu brzegach Bosforu i na Archipelagu. Po mgle nastąpił sніeg i mroz, a zimno do tego wzmoгло się stopniem, że woda zamarała na statkach parowych, w czasie żeglugi ze Sмирны do Konstantynopola. Jednakże te zimna, z północy przyniesione, umniejszły się na brzegach Morza Śródziemnego, i tylko od ich starcia się z temperaturą umiarkowaną nastąpiły wiatry przemienne, od których ucierpiała żegluga. Na tѣm zakończył się pierwszy peryод зимна, który należy jeszcze do roku 1837.

Azali to było znakiem nastąьch potem mrozow, albo przeciwnie, czy zimno następne jest skutkiem sурowej jesieni? Pytanie to może być początki objaśnione następującymi postrzeženiami: 5-go Stycznia łańcuch Alp okrył się głębokim sніegiem, jaki w największe niewypada mrozy; doliny Szwajcaryi, jako też Alp Górnych i Dolnych, były nim zasypane do brzegow Rodanu, Loary i Sekwany, i aż do Bourges. Nad Renem miejsce sніegu zastąpiła gęsta i ciężka mgła, która spuściła się tą rzeką do Anglii, i okryła Londyn ciemnym pomrokiem, który przerwał komunikacye na ulicach o godzinie czwartej z południa; tym czasem, ponad Dunajem, sніeg ustał u samego Alp podnoża.

Dnia 6-go Stycznia wieczorem, po ustaniu sніegu, zaczął się mocny mroz, który doszedł nakoniec do 15°. Dnia tegoż, w Genewie termometr wskazywał 20° zimna. Teraz obaczemy, jak wielkie było zimno w górach Alpejskich.

W części południowej, ponad Rodanem, temperatura była takaż, jak i w Wалансѣ. Sніeg zaczął padać 10-go; Rodan stanął pod Awiеніonem 14, a w Arles dnia 15-go. W doin tym zimno największego doszło stopnia, i okazuje nam następujące stopniowanie ter-

термометрическую лѣстницу по теченію Роны: Женевы 20°, Лионъ 15°, Валанс 10°, Авиньонъ 8°, Арль 7°, Марсель 5°. Примѣчательно, что Рона не иначе становится, какъ при 12°.

На западномъ склонѣ Альповъ, стужа отличается другимъ характеромъ: 9-го числа, на Луарѣ, термометръ опустился до 7° въ Нантъ; вся окрестность его была покрыта снѣгомъ и льдомъ. По водамъ Луары шелъ ледъ и стужа достигла 19°. Термометрическая лѣстница этого дня, въ сравненіи съ лѣстницею Роны, шла наоборотъ: Нантъ 19°, Туръ 15°, Буржъ 12°, Муленъ 9°, Сюи 7°. Такимъ образомъ, стужа, спешившая съ Альпійскихъ Горъ къ Океану, восходитъ снова отъ Океана къ Альпамъ.

По теченію Сены, стужа почти была такая же, какъ и на Луарѣ; только она распространилась гораздо дальѣ: 8-го числа выпала глубокой снѣгъ; 9-го, въ Парижѣ, термометръ стоялъ при 8° мороза въ четыре часа утра. На поморьѣ стужа была еще сильнѣе; въ Дюркирхенъ было 11½; въ Лондонѣ, вода замерзала внутри домовъ. Ночью съ 10-го на 11-е число, невероятное количество выпавшаго снѣга задержало почту, шедшую изъ Кале въ Парижъ. Слѣдствіемъ этого холода былъ пожаръ Лондонской Виржи, происшедшій 11-го числа, при которомъ вода замерзала въ трубахъ. Темза, Сомма и Сена покрываются огромными льдинами, и наконецъ замерзаютъ до такой степени, что въ некоторыхъ мѣстахъ переѣзжали по льду въ телегахъ. Стужа увеличивается до 20-го Января. Термометрическая лѣстница, въ ночи съ 19-го на 20-е число была слѣдующая: Лондонъ 19°, Гавръ 16°, Парижъ 12°, Маленъ 9°, Осеръ 7°, — почти то же, что и по теченію Луары.

Въ северной части, по теченію Роны, Мааса и Шельды, стужа началась нѣсколько позже. На двухъ послѣднихъ рѣкахъ плаваніе прекратилось 11-го числа; въ Руремондѣ и Антверпенѣ, по причинѣ льдинъ. На Рейнѣ появляется 13-го числа, а 16-го, рѣка эта стала въ Мангеймѣ. Стужа достигла наибольшей степени въ ночи съ 16-го на 17-е. Сильнѣйшій морозъ, какъ и на западѣ, былъ на поморьѣ, и, по мѣрѣ приближенія къ Альпамъ, становился слабѣе: въ Миддельбургѣ, при впаденіи Шельды, 19°, въ Антверпенѣ 16°, въ Брюсселѣ 14°, въ Кобленцѣ 15°, въ Мангеймѣ 12°, въ Страсбургѣ 9°, въ Констанцѣ 8°.

На восточной сторонѣ, по теченію Дуная, въ Венгріи, снѣгъ выпалъ, 9-го числа, глубиною въ одинъ метръ. Повыше Венгріи, при верховьяхъ Дуная, вмѣсто снѣга шелъ проливной дождь, отъ котораго растаяли снѣга и льды на покатохъ Альповъ, отъ чего рѣки выступили изъ береговъ и причинили опустошительное наводненіе, особенно въ Венгріи. Это наводненіе, или скорѣе, дожди, которые произвели его, были причиною ослабленія стужи, отъ которой восточная часть страны почти вовсе была избавлена.

Вообще стужа вездѣ продолжалась постоянно до 20-го числа. Въ этотъ день, послѣ оттепели на Ронѣ, холодъ началъ уменьшаться.

Въ западной части оттепель наступила не равнѣ, какъ 24-го числа. Примѣчательно, что она началась на поморьѣ и оттуда распространилась до Альповъ.

Изъ приведенныхъ наблюденій можно сдѣлать слѣдующіе выводы.

Теплые вѣтры Средиземнаго Моря обратили назадъ стужу, пришедшую съ Сѣвера и отъ Альповъ. Въ самомъ дѣлѣ, хотя острова этого моря, а равно Италия и Испанія подвержены вліанію температуры Альповъ, но они не испытали сильной стужи. Замѣчено также, что на берегахъ Прованса и Лангедока, не смотря на замерзшую Рону, термометръ стоялъ при 5° выше нуля. Обстоятельство это надобно приписать восточнымъ вѣтрамъ, которые постоянно боролась съ сѣверными, сходящими съ Альповъ чрезъ долину Роны. Только по временамъ сѣверный вѣтеръ, на короткое время, одерживалъ верхъ надъ восточнымъ; но чаще всего, столкновеніе ихъ производило сѣверо-восточный вѣтеръ, при которомъ шелъ снѣгъ, смѣшанный съ дождемъ.

Океанъ не производилъ столь сильнаго вліанія на стужу Альповъ, какъ Средиземное Море; напротивъ, онъ усиливалъ ее и переносилъ въ Англію. Надобно здѣсь припомнить, что до 15-го градуса широты простирается жаркій полсъ, съ 15-го по 55° лежитъ умеренный, а съ 55° по 65° холодный. Кажется, что западный склонъ Альповъ, находящійся въ умеренномъ поясъ, былъ подъ вліаніемъ сухой сѣверной стужи, потому что вѣтры, господствовавшіе тамъ въ холодное время, были тѣ же, что и въ Провансѣ: NW и WNW; но они были причиною противоположныхъ слѣдствій, потому что восточный вѣтеръ приносилъ съ собою влажный холодъ Альповъ, а съ сѣвернымъ вѣтромъ наступалъ сухой Русскій морозъ. (Северная Пела.)

мометрические надъ Роданомъ: Генева 20°, Лионъ 15°. Valançay 10°, Авеніонъ 8°, Арль 7°, Марсія 5°, Godnâ jest uwagi, że Rodan nie inaczej marznie, jak przy 12 stopniach.

На западней Alp поchyłości, zimno odznacza się innym charakterem: dnia 9-go, nad Loarą, termometr spadł do 7° w Nantes; cała okolica okryta była śniegiem i lodem. Loarą płynęła kra, a mroz doszedł do 19°. Stopnie termometryczne dnia tego, w porównaniu do stopniow nad Rodanem, szły przeciwnie: Nantes 19°, Tours 15°, Bourges 12°, Moulins 9°, Puy 7°. Tym sposobem, zimno, zesze z gór Alpejskich ku Oceanowi, idzie znowu od Oceanu ku Alpom.

Ponad Sekwaną, zimno było prawie takie, jak i nad Loarą; tylko się nierównie dalej rozciągnęło: dnia 8-go wypadł śnieg głęboki; 9-go termometr skazywał w Paryżu o czwartej z rana 8° mrozu. Ponad morzem zimno było jeszcze większe; w Dürkirchen było 11½; w Londynie woda zamrzęła w domach. W nocy z dnia 10-go na 11-ty, nadwyzyczna ilość wypadłego śniegu wstrzymała poztę, idącą z Calais do Paryża. Skutkiem tego zimna był pożar giełdy Londyńskiej, zdarzony dnia 11-go; przyczem woda mazała w sikawkach. Tamiza, Somma i Sekwana ogromną okrywają się krą, i nakoniec zamarzają do tego stopnia, że w niektórych miejscach przejeżdżano przez lod w powozach. Zimno powiększa się do 20 Stycznia. Stopnie termometryczne w nocy z dnia 19-go na 20 ty, były następujące: Londyn 19°, Hawr 16°, Paryż 12, Melun 9°, Oser 7°, — prawie tak, jak ponad Loarą.

W części północnej, ponad Rodanem, Mezaj i Skaldą, zimno zaczęło się nieco później. Na dwóch ostatnich rzekach żegluga ustała dnia 11-go; w Ruremondzie i Antwerpii, z przyczyny kry. Na Renie pokazuje się dnia 13-go, a 16-go, rzeka ta stanęła pod Mannheimem. Zimno do najwyższego doszło stopnia w nocy z dnia 16-go na 17-ty. Największy mroz, jak i na zachodzie, był w bliskości morza, i w miarę zbliżania się do Alp, stawał się słabszym: w Middelburgu, nad ujściem Skaldy 19°, w Antwerpii 16°, w Bruxelli 14°, w Koblenz 15°, w Mannheimie 12°, w Straßburgu 9°, w Konstancyi 8°.

Na wschodniej stronie, ponad Dunajem, w Węgrzech, śnieg wypadł dnia 9-go na jeden metr głębokości. Wyżej Węgier, u źródeł Dunaju, zamiast śniegu, padał deszcz ulewny, od którego stopniał śnieg i lody na pochyłości Alp, przez co rzeki wylały i okropne zrzędziły spustoszenia, szczególnie w Węgrzech. Rozlew ten wody, albo raczej deszcze, które go zrzędziły, były przyczyną zmniejszenia się zimna, od którego wschodnia część kraju zupełnie prawie była wolną.

Wogólności mrozy wszędzie statecznie trwały do dnia 20-go. W dniu tym, po odwilży nad Rodanem, zimno zaczęło się zmniejszać.

W zachodniej części odwilż nastąpiła nie raniej, jak dnia 24-go. Godnym jest uwagi, że się ta zaczęła na pomorzu, a ztamtąd do Alp się rozciągnęła.

Z przytoczonych postrzeżeń można uczynić wnioski następujące:

Ciepłe wiatry morza Śródziemnego zwróciły назад zimno, które przybyło z północy i od Alp. W samej rzeczy, chociaż wyspy tego morza, jako też Włochy i Hiszpania wystawione są na wpływ temperatury Alpów, jednakże niedoznały mocnych mrozow. Postrzeżono także, że na brzegach Prowaney i Langwedocyi, pomimo tego, że Rodan był zamrznięty, termometr skazywał 5° ciepła. Okoliczność tę trzeba przypisać wiatrom wschodnim, które nieustannie mocowały się z północnymi, wiejącymi od Alp przez dolinę Rodanu. Niekiedy tylko wiatr północny, na czas krótki, brał górę nad wschodnim; ale najczęściej sparcie się ich tworzyło wiatr północno-wschodni, który sprowadzał śnieg z deszczem zmieszany.

Ocean nie czynił tak mocnego wpływu na mrozy Alpów, jak morze Śródziemne, ale przeciwnie powiększał zimno i do Anglii przenosił. Trzeba tu pamiętać, że do 15-go stopnia szerokości rozciąga się strefa gorąca, od 15-go do 55° leży umiarkowana, a od 55° do 65° zimna. Zdaje się, że zachodnia Alp pochyłość, leżąca w strefie umiarkowanej, była pod wpływem suchego zimna północnego; dla tego, że wiatry, które tam panowały w czasie zimnym, były też same, co i w Prowaney: NW i WNW; ale były one przyczyną przeciwnych skutkow dla tego, że wiatr wschodni przynosił z sobą zimno Alp wilgotne, a przy wietrze północnym następował suchy mroz Ruski. (Pszczola Północna.)